

"ופרידריך לחש: תל אביב! - אמנם כן! כיוונת היטב. זה היה תל עולם, תל חורבות נושנות, ועתה הוא תל אביב וחיים. על אדמתנו הישנה ייסדנו מדינה חדשה"

מתוך "תל אביב - אלטנוילנד" מאת
בנימין זאב הרצל, בתרגום נחום סוקולוב

תאודור הרצל ביקר בארץ ישראל ב־1898. הוא נפגש פה עם קיסר גרמניה וספג סירוב ברור לכל הצעותיו, סבל עד כדי חולי בנסיעה ברכבת מיפו לירושלים, והתרשם עד דיכאון מחורבות העיר העתיקה ("ההווה שלה עצוב, ועזובה וחירלון ממלאים אותו", הוא כתב עליה). רק במושבות חייתה נפשו, כשטעם מן הדבש ומן התפוזים, ופגש את החלוצים.

ובכל זאת, כשחזר לאירופה החל לכתוב מעשה בארץ אחרת לגמרי. ב"אלטנוילנד" שלו, הרומן שעל כתיבתו סיפר לנחום סוקולוב בימי הקונגרס הציוני השלישי בבזל ב־1899, הוא מתאר מדינת יהודים מתקדמת ומפוארת, ובה תשתיות נוחות, תרבות מפותחת, רפואה מתקדמת, טכנולוגיה יצרנית, חיים בצוותא של יהודים וערבים, ואפילו בית מקדש בראש ירושלים.

את מדינת היהודים ייסד הרצל בבזל, לפני "אלטנוילנד"; וחלומות על מה שיהיה כאן היו גם לפניו, גם בלעדיו. ובכל זאת, כתב עליו סוקולוב, "הרצל חשל מנגד את העתיד הזה על סדנו - לפי שיטתו ויסוד רעיונו: לעשות את הדברים קמע־קמעה, ולא להכריע עליהם לפני עשותם; אבל לדעת ולהכיר עמוק־עמוק סוף מעשה במחשבה תחילה, לאיזה חוף אנו מפליגים". מדינת ישראל לא קמה לפי תוכניתו של הרצל, אבל המבט שלו קדימה נתן לנו חופים להפליג אליהם. מדי פעם חשוב להרים מבט ולחשוב על העתידים הטובים ביותר - להתעלם רגע מההווה, אם הוא עצוב, מהחולי ומהסירוב, ולחשוב על עתידים של דבש ותפוזים שאנחנו יכולים לנסות להגיע אליהם.

לקראת יום העצמאות השבעים, את הגיליון שלפניכם הקדשנו לאוטופיות עתידיות כאלה - מתחום הרפואה והטכנולוגיה, החינוך והתיירות, התרבות והספורט, השלום והמלחמה - בסיפורים בהשראת "אלטנוילנד" ובעקבות הרצל. כל העלילות (כמעט) מתרחשות בשנת ה'תת"ח, בשנת המאה למדינת היהודים. זה לא מה שיהיה כאן; גם חזונו של הרצל לא התגשם במלואו. אבל אלה החלומות הטובים ביותר שאנחנו רוצים לחלום.

חג שמח,

מערכת דיוקן

